

PTICE

Ponekad eto mislim o pticama Floride,
na primer na četiri pelikana nošena vetrom
minutima bez lepeta krila stalno na istoj visini
ispred trinaestog sprata hotela *Marriott's Beach*.
Ko god da je tada gledao sa trinaestog sprata
mogao je da pogleda četiri pelikana u oči
i vidi kako su oni gledali u trinaesti sprat
minutima.

Ili onaj morski jastreb nad Bulevarom Sanrajz.
Dok mu se u kandžama koprčala tek ulovljena riba,
on je leteo ka svom cilju u pravcu severa. Kao da se vraća
iz kupovine, poput nas, koji smo se upravo natovarili
brzom hranom, hlebom sa ukusom kartona,
bljutavim paradajzima, vodnjikavim voćem, gomilom mafina,
osrednjim vinom i supama u konzervi. Kako je samo bio
primamljiviji njegov
catch of the day.

I da ne zaboravim veliku plavu čaplju.
Posle čitavih jedanaest godina video sam je kako ponovo leti.
Tek što sam kod Rojal Palmsa kročio u močvare Everglejdsa,
bila je tu. Kao onda, kad se gotovo ganuti
sudarismo: eno je gde leti velika plava čaplja!
Letela je i sada ponovo, ali ništa nije bilo kao onda:
sad svi su mrtvi
i ona je mrtva
da ne zaboravim.

OBRNI-OKRENI, O DUŠO

Mokra čela
i oka skrita,
takvog ga znam,
grenlandskog kita.

U Severnom moru
njegov je dom,
uvek je on
u domu svom.

U mrežu uhvaćen
kaže taj rob:
„Vi kopate mi
suvi grob.“

Svet je truo,
more je plavo,
kako god se okrene –
kit ima pravo.

KAKO JE IKAROVO MORE DOBILO IME

ILI

KAD OTAC SA SVOJIM SINOM...

ILI

PRAVA ISTINA O DEDALU I IKARU

Budući da se priča o Dedalu i Ikaru dosad uvek iskrivljeno pripovedala, trebalo bi na ovom mestu jednom ispričati istinu.

Tako, recimo, nije istina da je Ikar, protivno upozorenjima svoga oca, tako žustro žudeo ka suncu, koje je otopilo vosak sa njegovih krila, nakon čega se Ikar tragično utopio. Kao što zna svako dete, u višim vazdušnim slojevima postaje sve hladnije, te je, u stvari, tu ver-ziju Dedal naknadno izmislio, kako bi ljudima objasnio gde mu se denuo sin.

Zapravo se Ikar, koji je godinama živeo sa ocem u lavirintu, zamorio od stalnog tutorstva svog već osedelog oca i jednostavno je odlepršao od njega, budući da mladost odvajkada hoće da živi svojim životom.

Umakavši od starateljstva svog oca, Ikar se zaustavi u Tarantu, tu slete i započe odmah najrazuzdaniji poročni život koji se uopšte može zamisliti. Pri tom mu, u početku, beše od koristi to što je stalno nosio krila sa sobom, pa je tako mogao da se, brzo poput strele, izvuče od svakog plaćanja računa. Ubrzo, međutim, oslabljen tolikim pijančenjem i bludničenjem, izgubi kondiciju i, nakon što je jednom potpuno pijan poleteo i tresnuo o zid, ograniči se na to da prosi od putnika i oprobava se u sitnim krađama. Tako se desilo da jednog dana pokrade jednog stranca, koji se, međutim, u sekundi okrete i ščepa ga. Beše to njegov otac Dedal. „Ikkare“, reče Dedal ganut, na šta se njegov sin na kolenima zakle da će se od tog časa popraviti. Otac ga povede k sebi, ali nakon dva dana sin opet pobeže. Otac ga nakon duge potrage nađe u najozloglašenoj kući u celoj luci. „Ikkare“, reče on, „moraću da te držim pod ključem.“ Sin, međutim, opet pobeže, nakon čega ga otac najzad izvuče iz jednog ćumeza, gde se upravo budio nakon mamurluka. „Mora da bude ovako“, reče on oštro, sveza svog sina i dva meseca je gradio najsloženiji lavirint koji je ikad izmislio. Potom uvede Ikara unutra. „Ovde ćeš sada da ostaneš“, reče mu. „Pijaća voda je u ovom bunaru, hranu će ti ubacivati svaki dan. Ostaj zbogom.“

Pomoću vunene pređe, Dedal nađe izlaz iz lavirinta, ne obazirući se na pozive za pomoć tog propalnice od sina.

Od tada je, međutim, Dedal sedeo tužan na obali mora i tu priča ipak kazuje istinu. Svakome ko bi ga upitao zašto tuguje, ispričao bi još i danas poznatu priču o smrti svog sina, koji se krilima približio suncu i pritom pao u more. Sasvim je razumljivo što je Dedal to učinio, budući da su očevi oduvek pokušavali da zataškaju bruku svojih sinova. Ljudi su mu pak verovali, svako ko je čuo o njegovoj nesreći žalio ga je, a more kraj koga je sedeo do dana današnjeg zove se Ikarovo more.

HENDIKEPIRANO DETE NA PLAŽI

Ta nežna noga
a onda to skvrčeno stopalo
ta lepa ruka
a onda ona druga
to prefinjeno lice
pa onda ta grba
to jadno stvorenje
a onda ta vesela majka.

DVOSTRUKI SUSRET KRAJ SPERLONGE¹

Plaža beše pusta, duga.
Sunce beše zašlo nisko.
Sen mi pade koso, sklisko,
kad naiđe i jedna druga.

Meni beše strana ti.
Pridoste za tren.
Ti svetla i tamna ti sen,
preko peska obe vi.

Vrlo lepa i prilično gola
prođe ti kraj mene.
Utom nam se poklopiše sene
ne beše više svaka po pola.

Gledasmo za vama dugi čas.
Ne okrenuste se vi.
Odoste, neme, senka i ti,
ah, reče jedno od nas.

IZ KNJIGE PROMENA

Jednom je Lao-či hvalio vodu.

„Stvarno ne znam šta bi sličilo vodi“, reče on. „Vino? Ne, vino je drugačijeg ukusa i opija. Trava? Ne, trava je zelena i pri vrhu zašiljena. Možda kamen? Ne, kamen je okrugao i može da se baci. Divlje goveče? Ne, ono jurca unaokolo bez cilja i može da maše repom.“

Potom je Lao-či ćutao neko vreme, a onda nastavi iscrpljen: „Mogao bih da vam navedem još koji primer, ali valjda mi verujete da stvarno ne znam šta bi vodi bilo slično?“

„Ma naravno!“, povikaše njegovi učenici, koji nisu ni najmanje sumnjali u to. „Ma naravno! A sada se opet malo odmori, učitelju!“

¹ Gradić u Italiji između Rima i Napulja. (Prim. prev.)

NEPOKOLEBLJIVI

Pa onda je to to, dušo moja
(ali to ne može da bude to,
molim te mi reci da nije),
ismevaj ti nekog drugog,
(ako sada izađeš iz sobe,
pašću mrtav)
nisam ti ja lutka na koncu
(naravno da jesam. Molim te, vuci konce,
radiću šta god želiš)
da se prema meni tako ponašaš
(kako god da si se ponašala prema meni,
podneću još mnogo, mnogo više).

Samo ti idi, ljubavi, slobodna si
(nisi uopšte slobodna,
sve dok me moja ljubav vezuje za tebe)
jer rastanak znači: od jednog postaje dvoje
(ko ovde govori o rastanku
zar sam potpuno poludeo?)
Da li boli, bejbi? Nema veze
(ako samo i dotakneš kvaku,
kriknuću)
svaki bol će jednom proći
(aaaaaaa
uuuuuuuu
ohohohoh)

KRAJ JEDNOG DVOSTRUKOG TALENTA – PO NJEGOVIH SOPSTVENIM REČIMA

Niz dugih godina
bio sam i slikar i
pisac.
A onda odjednom
nije mi se više dalo.
To znači: najpre
nisam hteo
više nijednu sliku
da naslikam
do kraja.
A nedugo potom
nisam više želeo
nijednu reč više
do kraja
da napiš

PESMA O SMISLU

Budi dobar prema sebi.
Svet je pun zla.
Nepravda svuda tlači
uzmi sebi za pravo
i iskorači
od MI ka JA.
Svet smrdi.
Prema sebi zato
dobar budi.

LJUBAV ZNAČI

zaboraviti kako se računa:

jedan plus jedan jednako jedan
jedan minus jedan jednako dva
jedan puta jedan jednako beskonačno
jedan podijeljeno sa jedan jednako sreća

IMA TOLIKO TOGA DA SE RADI:

u muzejima me čekaju slike
u bibliotekama me čekaju knjige
u bioskopima me čekaju filmovi
u kafeima me čekaju ljudi

a ja u svojoj sobi
čekam tebe

JADIKOVKA

I onda sedne velika zver na
kolena tvog srca
i kaže: družo moj, ustani.
Uozbilji se. Sa šalom prestani.

Pogledaj kolena svog srca.
Prijatelju moj, ona krvare.
Ovde zabava prestaje. Otišlo je
predaleko. Ozbiljno postaje.

Na to poželiš da kolena svog srca
podigneš sa tla.
Ali glomazna zver sedi težinom svom.
I tako i nadalje
nastavljaš da živiš sa njom.

UMETNIK U RAZGOVORU

A kako ti se čini ono što ja pravim?
Dobro, da te time više ne gnjavim.
Ipak, kako ti se sviđa ono što ja stvaram?
Ah, tako. Ne želiš da te opet smaram.
A ono što pišem, da l' to može da se sviđi?
Čekaj, ostani, molim te, ne idi!
A ono što slikam onda, da li ima neki nivo?
Ne, ne reci ništa, čuti! Još jedno ti plaćam
pivo. Ipak, da ti konkretno pitanje postavim:
Kako ti se čini ono što ja pravim?

NEMAC U INOSTRANSTVU

Ah ne, nisam ja jedan od onih što se dernjajuć
stropoštaju svojom širokom zadnjicom u ležaljku na plaži
i zauraju „dones' deder jedno pive!“
a potom se razmeću time kako je nemačka marka jaka.

Ah da, ja sam od onih što mučeci se
stisnute guzice pijuckaju svoj šampanjac iz čaše
u stalnoj strepnji da će neko možda da pomisli:
Onaj tamo! Zar nije i on jedan od njih?

MALA PESMA

Makar bio ubog
Makar bio tupav
Makar bio kriv
Makar bio grbav
Makar bio gluv
Ili oslepeo
Makar bio i meso
Postaću ipak
Prah i pepeo

MOLITVA

Dragi Bože, budi najzad svestan
da ja nešto posebno jesam.
I jednom bar priznaj mi
da od tebe sam pametniji.
I moje ime ubuduće slavi
inače ću da ti radim o glavi.
Amin.

SVE O R. M.

Robert Multikulti voli da jede najviše
tamo gde *kebab* piše.
Kebab, kaže on, mom nepcu je mio
pa makar i od Turčina bio.

Robert Multikulti, tako stoje stvari,
onu sortu stranaca ne vari
koji ne mogu da odole
da kažu kako sve nemačko vole.

Robert Multikulti, kaže on,
smatra sebe tendencioznim rasistom
koji mrzi svoju sopstvenu rasu
i to rado, iz dna duše i u svakom času.

Robert Multikulti je mišljenja
da je Nemačka dovoljno ujedinjena:
neće proći ni tri noći
i opet će svako svojim putem poći

Robert Multikulti, još i to pomeni,
ostatak sveta baš mnogo i ne ceni
i zaključuje, dok pritom uzdiše,
ja u tom ostatku sveta živim, štaviše.

OPET ON

I iznova slušamo
kako je Breht, doduše,
mnogo je...
ali ne dobro.
Da je bio, u stvari,
jedan pravi nemaštoviti
ključaroš
tipa petla
nabrzaka se popne
i još brže spusti.

Ali, otkud mu onda sve te žene?
Sve lepe
i pametne
i tako mnogo njih?
I to uvek tri odjednom. Dok je još
opsluživao treću po redu,
druga je već prekucavala
pesme i rukopise od tog dana,
koje je onda prva po redu
čitala odmah oduševljenoj publici u sali
u kojoj su već čekale
četvrta
peta
šesta žena,
tako se o njemu stalno piše.

A onda opet kažu...
i gde je tu onda istina?
Hoću da kažem, mora biti
da to može da se utvrdi.
Imamo prava na to
da saznamo
čime i na koji način i zašto
su mu se žene na taj način...
Čovek ipak treba da
uči od klasika!

Izvornik: Robert Gernhardt, *Gesammelte Gedichte 1954–2004*, S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main 2006.

(Sa nemačkog prevela **Jelena Radovanović**)